

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 5 (218) MAJ 2015

ISBN 1730-5187

25
lat
SAMORZĄDNOŚCI

Zmiany nieuniknione
Konferencja „Cities of Change” w Poznaniu

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

V Rozszerzenie zakresu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności narusza zasady zaufania do państwa i prawa oraz sprawiedliwości społecznej, a także podstawy samodzielności gmin – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, rozpoznając połączone wnioski Rad Miejskich Szczecin, Ustronia Morskiego i Poznania.

X Zakończył się projekt „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”. Pod koniec kwietnia ostatnia grupa ukraińskich samorządowców wzięła udział w wycieczce studyjnej w polskich miastach.

KRONIKA KRAJOWA

VI Strona samorządowa KWRiST przekazała Prezesowi TK wspólny wniosek dotyczący nowelizacji ustawy o drogach publicznych, w kwestii automatycznego przekazywania gminom odcinków dróg, które utraciły status drogi krajowej, gdy zostały zastąpione nowo wybudowanymi drogami.

VII Spółdzielnie socjalne i samorządy – współpraca dla wzajemnych korzyści – konferencja pod takim tytułem odbyła się w Warszawie 7 maja br. Celem spotkania było przybliżenie dobrych praktyk spółdzielni socjalnych przedstawicielom samorządów oraz wymiana doświadczeń.

VIII O przyszłości miast, tworzeniu miast przez mieszkańców, stymulowaniu odpowiedzialności i partycypacji mówiono podczas ostatniej konferencji w ramach projektu „Cities of Change”, która odbyła się 22-23 kwietnia br. w Poznaniu pod nazwą „Główne tendencje rozwojowe w europejskich miastach – identyfikacja i skuteczne metody interwencji”.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XV Drezno w Niemczech i Vara w Szwecji to miasta, które otrzymały Nagrodę Europy 2015 przyznawaną co roku przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy. Pięć polskich samorządów zostało laureatami innych europejskich wyróżnień.

Na okładce: Projekt „Cities of Change” realizowany był w Poznaniu przez ostatnie 2 lata. Wszystkie wydarzenia były adresowane do reprezentantów samorządów odpowiedzialnych za kierowanie rozwojem miast.

Fot. E. Parchimowicz.

XI Ogólnopolska Konferencja BGK dla JST

Czas na innowacje

Blisko 350 uczestników – samorządowców, przedstawicieli rządu, świata nauki oraz finansów - zgromadziła Ogólnopolska Konferencja po raz jednasty już zorganizowana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w dniach 6 i 7 maja br. w Warszawie.

Jak co roku patronat nad konferencją objął prezydent RP, **Bronisław Komorowski**. W przesłaniu skierowanym do uczestników napisał m.in. - *Duże możliwości rozwoju stwarza nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej. Stanowi ona jednocześnie zobowiązanie, aby jak najlepiej wykorzystać unijne środki. To już ostatni tak duży budżet UE, oferowany do zagospodarowania Polsce*. Prezydent RP zaapelował, by w ciągu najbliższej dekady, dzięki proinnowacyj-

nie efektywnie wykorzystać. To ogromne wyzwanie, bowiem z szacunków wynika, iż do roku 2022 samorządy powinny dysponować kwotą około 60 mld zł stanowiącą wkład własny do realizowanych projektów.

BGK chce zachęcić samorządy do takiego inwestowania, aby utrzymać tempo rozwoju kraju również po 2022 roku, kiedy strumień finansowy z UE się skończy. Dlatego jeszcze w tym półroczu uruchomi Fundusz Infrastruktury Samorządowej, którego celem ma

Blisko 350 uczestników zgromadziła 11. już Ogólnopolska Konferencja zorganizowana przez BGK.

nym działaniom samorządu terytorialnego, wprowadzić Polskę do pierwszej dziesiątki najbardziej innowacyjnych krajów Unii.

Prezydent docenia fakt, że Polska zaangażuje się w realizację planu Junckera w kwocie 8 mld euro, a kluczową rolę odegra Bank Gospodarstwa Krajowego i spółka Polskie Inwestycje Rozwojowe. - *Środki z tego funduszu są bowiem dostępne dla inwestycji samorządowych, które będą się przyczyniać do długofalowego wzrostu gospodarczego i podnoszenia konkurencyjności*.

Dobrze zainwestować

Również do nowej perspektywy unijnej nawiązał prezes BGK, **Dariusz Kacprzyk**, który przypomniał, że w najbliższych latach do JST trafi 40% funduszy Polityki Spójności, czyli aż 30 mld Euro i trzeba te pieniądze

być zapewnienie współfinansowania projektów w nowej perspektywie unijnej.

Aby mieć na wkład własny

Jako przedstawiciel Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego **Krzysztof Żuk**, prezydent Lublina przypomniał, że w ramach prac Komisji odbył się szereg debat systemowych, w ramach których zostały zidentyfikowane obszary problemowe, w tym dotyczące finansów samorządowych. - *Dalszym krokiem winny być prace legislacyjne, dostosowujące prawo do ustaleń*. Najważniejszym celem na dziś, według prezydenta **Żuka**, jest wykreowanie zdolności do absorpcji środków europejskich na nową perspektywę. - *Mamy wrażenie, że ministerstwo finansów widzi problem, ale w kontekście bardziej uwarunkowań wpisanych do ustawy o finansach publicz-*

nych. NIK i MF koncentrują się na stanie zadłużenia JST, a trzeba odwrócić ten sposób myślenia – jak wspólnie prowadzić politykę w zakresie długu samorządowego, by była skoordynowana z głównym celem, jakim jest przyciąganie środków unijnych – mówił wiceprezes ZMP.

I podał kilka propozycji zmian w finansach samorządowych. Jedną z nich jest zmiana art. 89 ustawy o finansach publicznych, który powoduje, że jeśli JST ma nadwyżkę budżetową i planuje wziąć kredyt na inwestycje, to musi zaciągnąć kredyt na finansowanie rozchodów, a nie preferencyjny kredyt inwestycyjny. Kolejna to zmiana art. 243 uoip. - *Dajmy samorządom nieco swobodniej kreować politykę zarządzania długiem, poprawmy art. 243, bo on zamyka nam możliwości przyspieszania absorpcji środków europejskich* – apelował Żuk.

Proponował też zwiększenie udziału w podatku PIT do 60%, aby zrekompenzować gminom i powiatom ubytki związane z wprowadzeniem dwóch progów podatkowych, ulgi prorodzinnej czy przekazywania 1% podatku na organizacje pożytku publicznego.

Finanse JST po 25 latach

O analizę finansów samorządowych po ostatnim ćwierćwieczu – ich stanu oraz rekomendacji na przyszłość – pokusił się prof. **Wojciech Misiąg**, dyrektor generalny Instytutu Badań i Analiz Finansowych.

Na początek podał kilka danych dotyczących sektora samorządowego. JST dysponują dziś blisko 200 mld zł, co stanowi 28% wydatków publicznych. Jednak udział samorządów w wydatkach publicznych np. na pomoc społeczną wynosi aż 99,4 %, a na oświatę i wychowanie – 94 %. Średnio dochody na gminę na 1 miesz-

Krzysztof Żuk, prezydent Lublina, reprezentujący Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego przypomniał, że w ramach prac Komisji odbyło się szereg debat systemowych, w ramach których zostały zidentyfikowane obszary problemowe, w tym dotyczące finansów samorządowych. - *Dalszym krokiem winny być prace legislacyjne, dostosowujące prawo do ustaleń. Najważniejszym celem na dziś, według prezydenta Żuka, jest wykreowanie zdolności do absorpcji środków europejskich na nową perspektywę.*

Fot. 2 x H. Hendrysiak

kańca wynoszą 3764 zł, w tym dochody własne 2015 zł. Zadłużenie JST na koniec 2013 r. wyniosło 69,2 mld zł, z czego ponad połowa przypada na najbogatsze

miasta. Tam dług służy wyprzedzającemu finansowaniu inwestycji, a nie bieżącemu finansowaniu wydatków.

Wydatki środków unijnych na jednego mieszkańca kształtowały się od 1 tysiąca zł do powyżej 2 tysięcy. Co ciekawe, tam gdzie środków unijnych było mało, były one dużo efektywniej wydane. Niestety, zdaniem prof. Misiąga, JST powtórzyły błędy administracji centralnej – zbyt dużo środków przeznaczyły na infrastrukturę, zaniedbując działania rozwojowe i zbyt optymistycznie oszacowały przyszłe możliwości finansowe.

Pod dyskusję Misiąg poddał postulowane kierunki zmian, takie jak: zniesienie subwencji oświatowej – ta propozycja wywołała aplauz wśród uczestników – uzależnienie subwencji wyrównawczej od potencjału dochodowego JST, zniesienie zadań zleconych na mocy ustawy (przejęcie niektórych przez rząd i zamiana innych na obligatoryjne zadania własne). Należałoby także rozszerzyć zakres dochodów własnych JST, np. o część składek z Funduszu Pracy i PFRON, o obecne dochody z zadań zleconych, a także być może zwiększyć udział w podatku PIT.

Drugiego dnia konferencji odbyły się dwa seminaria tematyczne, poświęcone dobrym praktykom w rewitalizacji miast oraz bezpiecznemu przygotowaniu projektów PPP.

hh

Nowy projekt z udziałem miast

Polskie wsparcie dla Ukrainy

Związek Miast Polskich, wspólnie ze Związkiem Miast Ukrainy, we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich oraz Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów realizuje projekt „Miasta w transferze polskiego doświadczenia decentralizacji na Ukrainę”.

Sukces polskiej transformacji ustrojowej, w tym decentralizacji, jest ważnym elementem polskiej polityki zagranicznej w wymiarze promocji polskiego dorobku, jak i transferu naszych doświadczeń do krajów, które później podjęły podobne działania, szczególnie Ukrainy. W 2015 roku obchodzimy 25-lecie samorządności w Polsce. Nowy projekt, realizowany m.in. przez Związek Miast Polskich, łączy element lokalnych debat w miastach nad znaczeniem pomocy dla Ukrainy z przekazaniem Ukra-

incom praktycznej wiedzy i wypracowaniem planu systemowej współpracy.

W ramach przedsięwzięcia 16 polskich miast przyjmie po 2 przedstawicieli samorządów ukraińskich w ramach wizyt studyjnych poświęconych przekazaniu doświadczeń polskich reform. Podczas wizyt poruszana będzie tematyka wykorzystania programów przedakcesyjnych, a polskie samorządy praktycznie zaprezentują swoje kompetencje w tej dziedzinie. Ukraińscy i polscy samorządowcy wezmą także udział w konferencji

podsumowującej, której celem będzie zebranie wniosków z wizyt studyjnych, w kontekście potrzeb strony ukraińskiej, wypracowanie rekomendacji dla dalszych działań strony polskiej i sformułowanie założeń programu wsparcia decentralizacji na Ukrainie.

Opracowaniem dokumentu zawierającego rekomendacje zajmie się zespół polskich i ukraińskich ekspertów i samorządowców, przy udziale przedstawicieli MSZ.

Projekt realizowany jest ze wsparciem środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, w ramach Wsparcia samorządowego i obywatelskiego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2015.

**Katarzyna Paczyńska
Alicja Stachowiak**

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Z Komisji Wspólnej...

Za zadaniami muszą iść pieniądze

Zygmunt Frankiewicz, Prezes ZMP i Prezydent Gliwic został nowym Współprzewodniczącym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zgodnie z ustaleniem Strony Samorządowej każda korporecja przez 8 miesięcy przewodniczy pracom Komisji.

Właśnie zaczęła się nowa tura, w której Związek Miast Polskich jako pierwszy objął współprzewodniczenie.

- Współpracę widzę dość optymistycznie, to znaczy, jeżeli my wykonamy swoją pracę, jeżeli rzetelnie i na czas przygotujemy, przeanalizujemy – najlepiej w zespołach roboczych – projekty rozporządzeń i ustaw, to po drugiej stronie widzę pewną elastyczność i chęć uzgadniania stanowisk – powiedział prezydent Frankiewicz, komentując pierwsze prowadzone przez siebie posiedzenie Komisji. - *Jeżeli tutaj nie marnuje się czasu, to*

minister finansów, Hanny Majczyk. Myślę, że w ciągu najbliższych tygodni będziemy mieli efekty tego spotkania i konkluzje, które przedstawimy na kolejnym posiedzeniu Komisji – powiedział minister administracji i cyfryzacji.

Rejestr ubytków

Po raz kolejny samorządowcy domagali się utworzenia i bieżącego prowadzenia przez sekretariat KWRiST rejestru ubytków dochodów JST związanego z wprowadzaniem przez rząd nowych regulacji prawnych. Wrócili do tego przy omawia-

ewidencjonować i później hurtem domagać się korekt w proporcji podziału np. podatku dochodowego od osób fizycznych czy prawnych, tak aby rekompensować te wszystkie drobne straty, które przy dziesiątkach różnych rozporządzeń i ustaw ponosimy. Powstanie rejestr na bazie prac Komisji Wspólnej, w którym będą zapisywane wszystkie skutki finansowe decyzji podejmowanych w formie ustaw czy rozporządzeń.

Debata o rekompensacie

Sekretarz Strony Samorządowej, **Andrzej Porawski**, zgłosił postulat przeprowadzenia debaty na jednym z kolejnych posiedzeń KWRiST dotyczącej przywrócenia zapisu w ustawie o dochodach JST o rekompensowaniu skutków finansowych zmian ustawowych.

Informacje o nadzorze winni przygotować kuratorzy

Sporną kwestią przy opiniowaniu projektu MEN dotyczącego nadzoru pedagogicznego było, kto ma przygotować informację dotyczącą wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego za dany rok szkolny. Urzędnicy ministerstwa chcą, by robili to pracownicy samorządowi, samorządowcy domagają się, by kuratorzy przygotowywali i przedstawiali je organom wykonawczym JST.

- *Organy wykonawcze JST są zobowiązane ustawą o systemie oświaty do przedstawiania radom do 31 października informacji o wykonywaniu zadań oświatowych. Muszą w niej zawrzeć informację o wynikach ewaluacji, kontroli, wspomagania, czyli tego wszystkiego, co zawiera się w nadzorze pedagogicznym – wyjaśniał Marek Olszewski, współprzewodniczący Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu. Natomiast informacje z kuratoriów dotyczą najczęściej tylko ewaluacji i są lakoniczne. Samorządowcy chcą otrzymywać pełną informację od kuratorów, by móc je przekazywać swoim radom.*

Projekt został uzgodniony z powyższą uwagą, ponieważ wiceminister edukacji, **Tadeusz Sławecki** uznał, że samorządowcy z różnych źródeł mogą pozyskać potrzebne dane, a chcą „gotowca” od kuratorów.

Kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej odbędzie się 27 maja w Sejmie RP z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego. **hh**

Minister Andrzej Halicki poinformował na kwietniowym posiedzeniu Komisji Wspólnej, że rząd kontynuuje prace dotyczące standaryzacji i finansowania zadań z zakresu administracji rządowej zleconych JST.

Fot. H. Hendrysiak

zachęca to tych najważniejszych ludzi, którzy mają mało czasu, żeby w tym uczestniczyć. Dlatego ograniczanie gadulstwa, przyspieszanie spraw bez utraty merytorycznych kwestii jest najważniejszym obowiązkiem prowadzącego. Tak podchodzę do prowadzenia różnych spotkań i jeżeli się tu uda, to myślę, że sama Komisja będzie też poważniej traktowana przez stronę rządową.

Zadania zlecone - kontynuacja

Andrzej Halicki, współprzewodniczący ze strony rządowej - nawiązując do debaty, która odbyła się miesiąc temu, podczas marcowego spotkania Komisji Wspólnej - poinformował, że rząd kontynuuje prace dotyczące standaryzacji i finansowania zadań z zakresu administracji rządowej zleconych JST. - *W ubiegłym tygodniu odbyło się posiedzenie Konwentu Wojewodów z udziałem wi-*

niu projektu nowelizacji ustawy o podatku PIT i CIT, który zakłada tworzenie żłobków i przedszkoli przyzakładowych, do których rodzice-pracownicy będą mogli oddawać dzieci na czas pracy. Projekt rodzi skutki finansowe, obliczone na 330 mln zł w ciągu 5 lat. Ze względu na ważny interes społeczny i dobro rodzin samorządowcy pozytywnie zaopiniowali projekt. Domagali się jednak wpisania jego skutków do rejestru, z zaznaczeniem, że należy je dalej monitorować, gdyż resort finansów uważa, że ta regulacja może przynieść pozytywne skutki w postaci większej liczby miejsc pracy, a co za tym idzie i podatków.

Jak powiedział **Zygmunt Frankiewicz**, Współprzewodniczący Komisji ze Strony Samorządowej, *musimy twardo stać na stanowisku, że za zadaniami muszą iść pieniądze. Jeżeli się tego nie da wyegzekwować, to trzeba przynajmniej je*

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Racja po stronie samorządów

Rozszerzenie zakresu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności narusza zasady zaufania do państwa i prawa oraz sprawiedliwości społecznej, a także podstawy samodzielności gmin – stwierdził Trybunał Konstytucyjny, rozpoznając połączone wnioski: Rady Miasta Szczecin, Rady Gminy Ustronie Morskie oraz Rady Miasta Poznań.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 1 ust. 1 i 3 ustawy z 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości w zakresie, w jakim przyznaje uprawnienie do przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności osobom fizycznym i prawnym, które nie miały tego uprawnienia przed dniem wejścia w życie ustawy z 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw, jest niezgodny z art. 2 konstytucji, a ponadto w zakresie, w jakim dotyczy nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, jest niezgodny z art. 165 ust. 1 konstytucji oraz w zakresie, w jakim dotyczy nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, nie jest niezgodny z art. 165 ust. 1 oraz art. 167 ust. 1 i 2 konstytucji.

We wnioskach gmin nie była kwestionowana – i Trybunał o tym nie orzekał – możliwość przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przeznaczonych na cele mieszkaniowe, zabudowanych garażami albo przeznaczonych pod tego rodzaju zabudowę, a także nieruchomości rolnych. Właściciele mieszkań, domów jednorodzinnych, garaży, spółdzielnie mieszkaniowe nadal mogą występować o przekształcenie użytkowania wieczystego gruntu, na którym budynki są posadowione, we własność. Dotyczy to również użytkowników wieczystych gruntów rolnych. Orzeczenie o niekonstytucyjności obejmuje osoby prawne (z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych) oraz osoby fizyczne, które uzyskały użytkowanie wieczyste – co do zasady – w celu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Takie rozszerzenie zakresu przekształcenia prawa użytko-

wania wieczystego w prawo własności zostało zakwestionowane jako naruszające zasady zaufania do państwa i prawa oraz sprawiedliwości społecznej (art. 2 konstytucji), a także podstawy samodzielności gmin (art. 165 ust. 1 konstytucji).

Orzekając o naruszeniu art. 165 ust. 1 konstytucji, Trybunał stwierdził, że budzące zastrzeżenia przepisy rażąco naruszyły samodzielność JST, które – oddając nieruchomości w użytkowanie wieczyste – nie mogły spodziewać się, że drugiej stronie umowy zostanie przyznane uprawnienie do jednostronnego zakończenia stosunku prawnego przez przekształcenie przysługującego jej prawa we własność. W przypadkach objętych nowelizacją nastąpiła ustawowa ingerencja w umownie ukształtowane stosunki prawne. Ustawodawca narzucił gminom zasady rozporządzania nieruchomościami stanowiącymi ich własność, uniemożliwiając tym samym realizację racjonalnej gospodarki finansowej i przestrzennej.

Uzasadniając naruszenie zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 konstytucji), Trybunał podzielił stanowisko wnioskodawców, że kwestionowane przepisy wykreowały przywileje majątkowe dla określonych grup podmiotów. Takie uprzywilejowanie, choć dopuszczalne na gruncie konstytucji, musi mieć jednak silne oparcie w wyrażanych przez nią wartościach. W rozpatrywanej sprawie ani analiza prac legislacyjnych poprzedzających uchwalenie tych przepisów, ani postępowanie przez Trybunałem nie pozwoliły ustalić, jakimi wartościami kierował się ustawodawca radykalnie rozszerzając zakres uwłaszczenia. Jedynym kryterium, które zadecydowało o możliwości uwłaszczenia nowej grupy podmiotów, jakie – według zakwestionowanych przepisów – stano-

wi data 13 października 2005 roku, ma charakter całkowicie przypadkowy. Objęcie uwłaszczeniem podmiotów gospodarczych jest też wątpliwe z punktu widzenia dopuszczalnej pomocy publicznej.

Trybunał zauważył ponadto, że na skutek nieuzasadnionego konstytucyjnie uwłaszczenia przypadkowej grupy podmiotów następuje uszczuplenie majątku publicznego, z założenia służącego zaspokojeniu potrzeb całej wspólnoty. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy ciągle nie są zaspokojone słuszne roszczenia osób wywłaszczonych w okresie powojennym.

Minister Infrastruktury i Rozwoju zwrócił się do wojewodów 10 kwietnia br. z prośbą o poinformowanie o tym rozstrzygnięciu TK organów jednostek samorządu terytorialnego i Skarbu Państwa uprawnionych do prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących przekształceń. Zwrócił uwagę, że od 17 marca br. (ogłoszenie wyroku w Dzienniku Ustawy) brak jest podstaw do realizacji roszczenia o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości na gruncie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności w odniesieniu do nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, np. na cele prowadzenia działalności handlowej, usługowej lub produkcyjnej. Jeżeli sprawa o przekształcenie nie została rozstrzygnięta decyzją ostateczną przed opublikowaniem omawianego wyroku, wówczas organy rozpoznające sprawę w toku instancji związane są orzeczeniem TK. W praktyce oznacza to obowiązek stosowania przy rozpatrywaniu wniosków przepisów o przekształceniu rozstrzygających o zakresie podmiotowym i przedmiotowym w brzmieniu sprzed wejścia w życie nowelizacji z dnia 28 lipca z 2011 roku.

Więcej w [wyroku Trybunału Konstytucyjnego](#)

(jp)

Kongres Muzealników

Diagnoza

Od 23 do 25 kwietnia br. w Łodzi odbył się Kongres Muzealników Polskich zorganizowany przez Narodowe Centrum Kultury. Kongres odbył się po raz pierwszy. Uczestniczyło w nim 1200 pracowników muzeów z całego kraju. Było to jedno z największych tego typu wydarzeń w Europie.

Spotkanie posłużyło do przedstawienia fenomenu polskich muzeów, znaczenia pracy muzealników i wartości zgromadzonych muzealiów. Celem Kongresu było określenie kierunków oraz zasad rozwoju polskiego muzealnictwa. Delegaci dyskutowali m.in. na temat sytuacji sektora muzealnego i jego rozwoju, czynników utrudniających skuteczne wykonywanie przez muzea społecznego posłannictwa czy roli muzeów w budowaniu nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego. Podjęli debatę nad obecną kondycją polskich muzeów i zawodu muzealnika oraz rolą, jaką spełniają. Kongres został zwołany, by zdiagnozować sytuację polskiego sektora muzealnego i jego ustroju oraz wskazać czynniki, które utrudniają lub uniemożliwiają skuteczne wykonywanie przez muzea społecznego posłannictwa.

- W polskich muzeach doszło w ostatnich latach do wielkiego przełomu; muzea dały sobie wiele nowych zadań, stając się ważnymi miejscami kultury – powiedziała Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. **Małgorzata Omilanowska** otwierając łódzkie spotkanie. - *Kilkadziesiąt lat temu muzea były tylko instytucjami zajmującymi się ochroną zbiorów i ich udostępnianiem. Dzisiaj to są także placówki edukacyjne, które bardzo intensywnie włączają się w proces edukacji kulturowej społeczeństwa. Stają się miejscami, do których nie przychodzi się jedynie raz w życiu, lecz ciągle się wraca, bo pojawia się w nich wciąż nowa oferta: dla dzieci, młodzieży, seniorów, oferta specjalnych wydarzeń dla lokalnej społeczności.*

Pani minister nawiązała do trudnej sytuacji materialnej osób pracujących w muzeach. Przypomniała, że od kilkudziesięciu lat, niezależnie od tego, kto sprawuje władzę, pracow-

nicy kultury, a muzealnicy w szczególności, są najgorzej zarabiającą grupą w zawodach związanych ze strefą niekomercyjną.

- *O ile muzeom dzieje się w tym kraju dobrze, o tyle muzealnikom nie za bardzo - podkreśliła. - Być może najbliższy rok przyniesie takie decyzje Unii Europejskiej, które pozwolą poprawić los pracowników muzeów narodowych - tych, które zależą od budżetu ministra. Jesteśmy w kleszczach ustawy o budżetowej, która jest konsekwencją naszej solidarności z pozostałymi pracownikami strefy budżetowej, którzy zostali poddani - na polecenie UE - szczególnej dyscyplinie finansów publicznych.*

Uczestnicy Kongresu w formie uchwał zaproponowali rekomendacje legislacyjne i programowe, inicjujące niezbędne zmiany. Zamanifestowali, że muzealnicy rozumieją współczesność i zawsze poszukują nowoczesnych zastosowań dla swojej działalności.

Współorganizatorami Kongresu były: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury i Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oraz największe stowarzyszenia muzealne - Stowarzyszenie Muzealników Polskich, Polski Komitet Narodowy ICOM i Stowarzyszenia Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce. (epe)

Drogi do poprawy

Konstruktywna propozycja

Strona samorządowa KWRiST przekazała Prezesowi Trybunału Konstytucyjnego wspólny wniosek dotyczący nowelizacji ustawy o drogach publicznych, w kwestii automatycznego przekazywania gminom odcinków dróg, które utraciły status drogi krajowej, gdy zostały zastąpione nowo wybudowanymi drogami.

Nowelizacja została dokonana z powodu chęci naprawienia przez samego ustawodawcę swego błędu legislacyjnego, polegającego na dodaniu 14 listopada 2003 roku do art. 10 nowego ustępu, dotyczącego sytuacji, jaka nastąpiła w szeregu przypadków w związku z postępującą budową nowych dróg w Polsce. Sejm postanowił wówczas w nowym ust. 5, że: „5. Odcinek drogi zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem drogi z chwilą oddania go do użytkowania zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi gminnej.”

Norma ta jest rażąco niezgodna z podstawowymi zasadami przyjętymi w ustawie. Słuszności tej regulacji nie potwierdza także konkretny stan faktyczny, jaki powstał w wyniku jej stosowania. Konkretnie doświadczenia wynikające z zastosowania art.

10 ust. 5 ustawy zaprzeczają zasadności zaliczenia danych dróg do kategorii gminnej.

Ostatnia nowelizacja została oparta na poselskich projektach zmian w ustawie, spośród których wyjściowy (druk nr 1031) zawierał identyczny błąd, jak nowelizacja z roku 2003. Kolejny (druk 1032), zawierał propozycję uchylenia ust. 5 w art. 10, a następny (druk 1033) – propozycję automatycznego obniżania kategorii drogi „zastąpionej” o jeden stopień, również dla niższych niż krajowe kategorii wyjściowych. Ostatecznie uchwalona ustawa zawiera rozwiązanie, które – zdaniem samorządowców – nie mieści się w żadnych standardach legislacyjnych, dlatego zwrócono się do Prezydenta RP z wnioskiem o skierowanie tej ustawy do Trybunału Konstytucyjnego.

Wiosną 2014 roku przedstawiono ministrowi infrastruktury i rozwoju projekt usta-

wy, zawierający propozycję pozytywnego rozwiązania problemu. Wprowadzałby on:

- zasadę nadania zastąpionemu nowym przebiegiem odcinkowi drogi dotąd krajowej kategorii odpowiedniej do pełnionej przez tę drogę funkcji w sieci dróg (zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy), przy zachowaniu ustawowej procedury,

- dofinansowanie tego nowego dla danej jednostki samorządu terytorialnego zadania, jakim jest nowy odcinek drogi, z rezerwy subwencji ogólnej, która jest przeznaczona na dofinansowanie zadań drogowych JST.

W opinii Strony Samorządowej jest to możliwa do przyjęcia, logiczna prawnie i merytorycznie, konstruktywna propozycja załatwienia tej przedłużającej się sprawy.

26 maja br. Trybunał Konstytucyjny rozpoznawał wniosek Prezydenta RP dotyczący zasady przekazywania dróg i nie podzielił zarzutów dotyczących naruszenia art. 164 ust. 1 konstytucji. Przyjęte rozwiązania bowiem nie stoją w sprzeczności z zasadami odnoszącymi się do wzajemnych relacji pomiędzy gminą a JST innych szczebli. Nie czynią one bowiem samorządu województwa i samorządu powiatowego jednostką nadrzędną lub nadzorczą odpowiednio nad jednostką samorządu powiatowego lub gminnego. Więcej. (jip)

Spółdzielnie socjalne i samorządy

Wzajemne korzyści

Dbanie o tereny zielone, segregowanie śmieci, sprzątanie szkół i instytucji czy obsługa gastronomiczno-kateringowa to typowe zadania realizowane przez spółdzielnie socjalne. Są one najmłodszą gałęzią spółdzielczości, która w Polsce zaczęła się rozwijać w 2004 r.

Ich zadaniem jest przywracanie społeczeństwu osób wykluczonych, bezrobotnych. Poprzez pracę, która przywraca wykluczonym poczucie własnej wartości i godności wracają oni do społeczeństwa.

Spółdzielnie socjalne i samorządy – współpraca dla wzajemnych korzyści

Konferencja pod takim tytułem odbyła się w Warszawie, w siedzibie Krajowej Rady Spółdzielczości 7 maja br. Jej współorganizatorem był Związek Miast Polskich. Celem spotkania było przybliżenie dobrych praktyk spółdzielni socjalnych działających na terenie Polski przedstawicielom samorządów oraz wymiana doświadczeń. Uczestnicy dyskutowali również o barierach rozwoju i szansach podobnej współpracy w przyszłości. Prelegentami byli zarówno reprezentanci spółdzielczości socjalnej, jak i samorządów miejscowości, w których spółdzielnie te działają z sukcesem.

W Polsce w tej chwili jest około 1200 spółdzielni socjalnych i pomału zwiększa się ich liczba. - *Są one szansą dla ludzi, którzy nie znajdują zatrudnienia, ludzi z trudną przeszłością – byłych więźniów czy osób uzależnionych, głównie od alkoholu, ale także osób niepełnosprawnych, zarówno fizycznie, jak i intelektualnie – powiedział Stanisław Śledziwski, wiceprzewodniczący Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczości, otwierając konferencję.*

Od 2009 r. również JST, organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne mogą zakładać spółdzielnie socjalne. Nie tylko przyczyniają się do rozwiązania problemu bezrobocia, ale również w wielu przypadkach realizują ważne dla społeczności lokalnych usługi użyteczności publicznej. Ciągłe jednak samorządy terytorialne w niewielkim stopniu korzystają z tzw. klauzul społecznych przy zamawianiu takich usług.

Co to jest klauzula społeczna?

To instrument, który pozwala instytucjom zamawiającym określić wymagania o charakterze społecznym lub środowiskowym (a nie tylko finansowym) związane z realizacją zamówienia. Warunki te mogą zachęcać

m.in. do zatrudniania osób mających trudności z integracją społeczną czy do zwalczania bezrobocia. Klauzule społeczne w procesie zamówień publicznych to sposób na wyrównanie szans w dostępie do rynku

W spółdzielczości praca i godność osoby idą ramię w ramię *Papież Franciszek*

pracy grup defaworyzowanych. Jak mówił wójt Rogowa, **Daniel Kołada**, stosowanie tych klauzul jest jednym ze sposobów na kryzys, ponieważ koszty pracy spółdzielni są niższe – przy porównywalnych zamówie-

przedsiębiorstwa społecznego. Wtedy te środki, które przekazujemy firmom, można przekazać w trybie in house (czyli bezprzetargowo) podmiotowi ekonomii społecznej, traktując go jako własny. I my to testujemy, m.in. przetwarzamy śmieci, czyszcimy ulice, dbamy o zieleni miejską, przygotowujemy przestrzeń np. na imprezy – rękami ludzi z naszego terenu, zagrożonych lub już wykluczonych społecznie.

Przekonać nieprzekonanych

Przykład Brzezin pokazuje, że można skutecznie przywracać na rynek pracy osoby wykluczone. Podobnie skuteczne działania prowadzi **Robert Świerczek**, burmistrz Bieczyny, który kontynuuje działania swojego poprzednika. Podkreśla on jednak, że aby wprowadzać ekonomię społeczną, trzeba dużo wysiłku włożyć w przekonanie mieszkańców, że warto pomagać osobom z trudną przeszłością. Potoczna mądrość mówi, że burmistrz, który zajmuje się ekonomią społeczną, przegrywa wybory. - *Bardzo trudno jest przekonać ludzi do zainwestowania w ekonomię społeczną, bo w małej społeczności wszyscy się zna-*

Współorganizatorem konferencji na temat współdziałania samorządów i spółdzielni socjalnych był Związek Miast Polskich.
Fot. H. Hendrysiak

niach zadanie jest tańsze o około 20 – 30 %. W pobliskich Brzezinach już co drugi przetarg na roboty zawiera klauzule.

Jak to się robi w Brzezinach

- *Od jakiegoś już czasu promuję model ekonomii społecznej w ujęciu samorządowym. – mówi Marcin Pluta, burmistrz Brzezin - Ekonomia społeczna w Polsce wyraża się przede wszystkim w spółdzielczości socjalnej, ale też w działaniach organizacji pozarządowych. Jednak samorząd ma większy potencjał, bo musi realizować usługi komunalne na rzecz mieszkańców i ma na to pieniądze. Robi to własnymi zasobami lub też zleca na zewnątrz. Ja promuję trzecią drogę – aby robić to własną spółdzielnią socjalną albo spółką celową, działającą na zasadzie*

jq. Znamy tych ludzi wykluczonych i trudno jest przełamać nieufność do nich – tłumaczy burmistrz Świerczek. Poza tym trzeba też przekonać lokalne środowiska biznesu, ludzi którzy odnieśli finansowy sukces, że warto pomagać tym, którzy sami sobie nie poradzą i że nie jest to nierówność podmiotów, ale raczej wyrównywanie szans.

Ksiądz **Jacek Dziel**, który w Markowicach na Kujawach ponad rok prowadzi spółdzielnię socjalną „Nazaret”, zatrudniającą alkoholików po odbytej kuracji opowiadał, jak zmieniają się jego podopieczni. Zaczynają dbać o zdrowie, o wygląd zewnętrzny (idą do fryzjera, wstawiają sobie zęby, ubierają się schludnie). Zyskuje na tym też życie rodzinne. - *W spółdzielniach bowiem wartością jest nie tyle zysk, co godność człowieka – powiedział ks. Dziel.*

hh

Konferencja „Cities of Change” w Poznaniu

Zmiany nieuniknione

O przyszłości miast, tworzeniu miast przez mieszkańców, stymulowaniu odpowiedzialności i partycypacji mówiono podczas ostatniej konferencji w ramach projektu „Cities of Change”, która odbyła się 22-23 kwietnia br. w Poznaniu pod nazwą „Główne tendencje rozwojowe w europejskich miastach - identyfikacja i skuteczne metody interwencji”.

Wizję miasta w Wersji 4.0 przedstawiła trendwatcherka **Zuzanna Skalska** z Holandii, wykładowca i ekspert z University TU/e Industrial Design i Parsons The New School for Design.

Świadomość, wizja i jakość życia

Nad wieloma innowacjami już się pracuje. Jej zdaniem, musimy być przygotowani na zmiany, które już wkrótce nastąpią w naszych miastach. Są wśród nich takie

rozwiązania jak: zawieszane ścieżki rowerowe (pracuje się nad nimi w Londynie), nowe oświetlenie, samochody bez kierowcy, drogi jako ambulansy, miasta jako dostawcy żywności, miejsca Wash&Coffee, dom jako miejsce produkcji części np. do roweru (drukarki 3D), kolonizowanie ciała (umieszczanie w nim elektronicznych gadżetów, takich jak telefon). W Amsterdamie jeden z developerów już teraz przygotował ofertę mieszkaniową połączoną z możliwością wypożyczenia floty transportowej (samochody, skutery, rowery), która spotkała się z dużym zainteresowaniem klientów. Kluczem do innowacji jest świadomość i wizja, a inteligentne miasta, to wcale nie tylko te, które wykorzystują najnowsze technologie, ale te, które dbają o poprawę jakości życia mieszkańców - przekonywała holenderska blogerka i dziennikarka.

O kulturze i sztuce jako spoiwie łączącym społeczeństwo z miastem mówił **Jacek Rajewski**, producent kultury, kon-

sultant ds. innowacji z Holandii. Powołał się na Ricka van der Ploeg'a, holenderskiego ekonomistę i profesora Uniwersytetu w Oxford, który twierdzi, że to, co posiada wartość w kulturze jest wynikiem konfrontacji poglądów i idei, nie tylko wśród profesjonalistów, ale przede wszystkim w kontakcie z publicznością. Kiedy w Amsterdamie w 2013 roku zanotowano poważny kryzys w kulturze związany ze spadkiem zainteresowania uczestnictwem w poszczególnych sektorach (spadek oglądalności o 40% w takich dziedzinach jak balet, opera,

nione 3 godziny wykształcenia kulturowego tygodniowo (każda szkoła otrzymuje kupon na ucznia w wysokości 20 euro na rok). Utworzono fundację SAKA, która informuje, wspiera organizacyjnie i pomaga w kontaktach. SAKA w ścisłej współpracy z Funduszem Sztuki rozwinęła system dotacji skupiających się na partycypacji kulturowej i na pokryciu podstawowych wydatków związanych z działalnością artystyczną. Pobudzano również działalność lokalnych sieci obywatelskich w dziedzinie kultury, a także połączono kulturę i sztukę z technologią. Mieszkańcy zostali włączeni w kreowanie przestrzeni publicznej, pojawiło się szereg nowych inicjatyw, takich jak Magnet Festival, przedstawienia przygotowane przez samych mieszkańców, projekty wydawnicze i internetowe („What's up” – z misją debat wokół przyszłości młodych ludzi). W opinii J. Rajewskiego, politycy powinni zastanowić się, jak kultura wpływa na jakość życia mieszkańców i zdać sobie sprawę, że

coraz większą rolę odgrywa publiczność.

Interakcje z mieszkańcami

Z kolei **Izabela Bołoz**, wykładowca Eindhoven University of Technology z Holandii i projektantka zaprezentowała pomysł współpracy miasta z deweloperem (Strijp-S) dotyczący powstania nowej dzielnicy mieszkaniowej na terenie przemysłowym koncernu

Philips o powierzchni 30 ha. Korporacje mieszkaniowe zajęły się wynajmem mieszkań w loftach, które musieli wykończyć sami najemcy. Wspólne zaangażowanie w remonty przyczyniło się do zbudowania sieci sąsiedzkich, wspomaganych przez media społecznościowe, takie jak Facebook. Mieszkańcy zostali także włączeni w projektowanie budynków, parkingów i zaplecza. Organizowane są imprezy, spotkania z sąsiadami, pikniki, zbudowano wspólnie pawilon, w którym za darmo mieszkańcy dzielnicy

Podczas konferencji w Poznaniu odbyła się debata oksfordzka na temat, czy Rewitalizacja Śródmieścia zatrzyma spadek liczby mieszkańców Poznania oraz moderowana dyskusja pod tytułem „25 lat samorządności – już obywatele czy bierni obserwatorzy”.

Fot. J. Proniewicz

teatr), związany z groźbą likwidacji 15 tysięcy etatów, zaczęto zastanawiać się, co można zrobić. Ustalono, że kultura i sztuka będzie budować drogę do miasta. Nacisk zostanie położony na rozwijanie talentów i innowacji, wzmacnianie międzynarodowego aspektu miejskiej kultury i sztuki, przedsiębiorczość, wzrost liczby odbiorców i wzrost dochodów, uproszczenie systemów dotacji. Stworzono pakiet podstawowej edukacji kulturalnej, dzięki któremu uczeń szkoły podstawowej ma zapew-

mogą urządzać imprezy i wynajmować lokal dzięki utworzeniu Fundacji Szklany Pawilon. Rocznie odwiedza to miejsce 1,5 miliona zwiedzających.

Ekspertka z Holandii pokazała też zaprojektowane przez siebie nowoczesne instalacje w przestrzeni publicznej, np. ciekawe aranżacje przystanków taksówkowych i poczekalnie w formie „iloczy-nów”, malowane ogrodzenia otaczające budowy w Kopenhadze finansowe z reklam (21 placów budowy, 6 kilometrów ogrodzeń oddanych artystom do dyspozycji) czy **Miasto Cieni** również w stolicy Danii (w dzielnicy Østerbro, jest to praca oparta na wędrówce słońca; wykorzystując to zjawisko, powstała ruchoma opowieść o dziejach miasta. Wszystkie te instalacje mają na celu wciągnięcie mieszkańców w interakcję z miastem.

Ludzie z pomysłami

Jan Lityński, doradca Prezydenta RP, zwracał uwagę na udaną reformę samorządową, ale wciąż niską aktywność społeczną i słabość tkanki społecznej w Polsce. Remedium na ten stan może być między innymi prezydencki projekt ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców i działania podejmowane w celu zwiększenia roli organizacji pozarządowych w Polsce. O ich znaczeniu na przykładzie holenderskim mówiła **Charlot Schans**, realizatorka projektu „Miasta w okresie przełomu”. Warto tworzyć, jak w Amsterdamie, wspólną platformę dla NGO-sów (Pakhuis de Zwingen), gdzie odbywają się różne spotkania, targi i imprezy, np. promujące między innymi produkcję żywności w mieście. Do innowacji dochodzi się często właśnie przez inicjatywy obywatelskie, dlatego trzeba sprzyjać tworzeniu się właśnie takich inicjatyw demokratycznych. Robią to tzw. city makerzy, ludzie z po-

mysłami, wokół których gromadzą się różne podmioty. Aby powstało dobre i przyjazne miasto, potrzebne są działania różnych sił. Ważne do budowania miast przyszłości jest również budowanie sieci między miastami realizującymi podobne idee, nie tylko w Holandii, ale też w całej Europie. Pod koniec maja 2016 roku w Holandii (okres prezydentury tego kraju w UE) odbędzie się wielki szczyt obywatelski, w którym wezmą udział osoby mające pomysły na miasto.

Pułapki i szanse

O relacjach władza-obywatel z punktu widzenia psychologii współzależności społecznej mówił profesor **Dariusz Dołęcki** ze szkoły Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu. Często jest tak, że dobrą opinię mają te gremia, na które nie mamy wpływu (policja, wojsko), a złą, te które wybieramy (posłowie, władze lokalne). Kiedy oceniamy samych siebie, ważniejsza jest sprawność, przy ocenie innych ludzi – moralność. Władza powinna być moralna i sprawna. Jednak oceniając władze, kierujemy się tym, że powinna być uczciwa, a wymiar sprawności gdzieś znika. Lepsza jest sytuacja, gdy mamy lekko niemoralną władzę, ale sprawną, niż odwrotnie. Należy myśleć więcej o sprawności. Każda władza jest narażona na błędy takie jak: pułapki utopionych kosztów (efekt Concorde; realizowanie projektu pomimo strat) i pułapki optymizmu (przecenianie wpływu na bieg zdarzeń). Dlatego istotne jest, żeby władza umiała patrzeć oczami obywateli, a obywatele potrafili wczuć się w perspektywę władzy.

Jak zwiększyć zaangażowanie społeczne – zastanawiał się dr **Konrad Maj** ze Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. W Polsce zaangażowanie w akcje społeczne, ufanie innym ludziom

czy wskaźniki innowacji są na bardzo niskim poziomie, na tle innych krajów w UE. Trzeba pamiętać, że rozwój lokalny nie może odbywać się bez aktywnego udziału mieszkańców, którzy często są włączani w proces wprowadzania zmian na zbyt późnym etapie. Na brak aktywności składają się takie czynniki jak: brak poczucia sensu, wiedzy, motywacji, wiary w siebie, liderów, zaufania, lęk przed nieznanym, konformizm grupowy, myślenie na krótką metę, kultura monologu i narzekania. Warto korzystać z tzw. teorii bąbli (A. Novel, 1996), która mówi, że bąble, gdy się połączą, mogą stworzyć coś większego. Istotną rolę odgrywa w tym procesie lider i system wsparcia. Jest wiele dobrych przykładów takich działań w Polsce (gmina Chmielnik, Żegocina).

Skutki zaangażowania społecznego nadają sens, sprzyjają poszerzaniu własnej perspektywy, poprawiają procesy uczenia się i kreatywności. Szanse na wzrost partycypacji dają różne działania z zakresu ekonomii współpracy (Geron, 2013). Można do nich zaliczyć takie działania jak: wymiany dóbr między sąsiadami, udostępnianie przestrzeni do pracy, bank wymiany usług (stymulowanie współpracy między ludźmi), społeczne wsparcie dla projektów („Polak potrafi”), wspólne przejazdy między miastami (Bla Bla Car), wynajem domów na wakacje, aplikacje na telefon monitorujące zanieczyszczenie powietrza (Kraków). Zdaniem Konrada Maja, wspieranie oddolnych inicjatyw ekonomii współdziałania, kreowanie zaangażowania i nowe technologie to szansa na wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Joanna Proniewicz

Prezentacje z konferencji są dostępne na www.ccnet.poznan.pl

Cities of Change – cooperation of cities in the field of city development (CCnet - www.ccnet.poznan.pl), to międzynarodowy projekt, którego liderem jest miasto Poznań. Realizacja przedsięwzięcia zaplanowana została na dwa lata, od czerwca 2013 do maja 2015 r. przez partnerstwo europejskich miast: Bolonię (Włochy), Bukareszt (Rumunia), Dyneburg (Łotwa), Dublin (Irlandia), Florencję (Włochy), Hagę (Holandia), Hengelo (Holandia), Kłajpedę (Litwa), Murcję (Hiszpania), Paryż (Włochy), Rennes (Francja), Wolverhampton (Wielka Brytania), Region Metropolitalny Hanower-Brunszwik-Getynga-Wolfsburg (Niemcy) i Poznań. Projekt jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu Komisji Europejskiej w ramach Programu Europa dla Obywateli, Działanie 1 – Aktywni obywatele dla Europy, Poddziałanie 1.2 – Sieci miast partnerskich. Wszystkie realizowane w ramach projektu wydarzenia są adresowane do reprezentantów samorządu odpowiedzialnych za kierowanie rozwojem miast, przedstawicieli środowiska naukowego, organizacji pozarządowych i zainteresowanych poruszaną tematyką mieszkańców.

Zakończenie projektu – wizyty studyjne ukraińskich samorządowców

Transfer doświadczeń na Ukrainę

20 kwietnia br. rozpoczęła się ostatnia wizyta studyjna ukraińskich samorządowców w polskich miastach biorących udział w projekcie „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”, który był wspólną inicjatywą Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów.

Rozpoczęte w 2014 r. przedsięwzięcie współfinansowane było ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i jej Programu Study Tours to Poland. Po stronie ukraińskiej partnerem był Związek Miast Ukrainy.

Goście z Ukrainy, zanim rozjechali się do polskich miast, wzięli udział w spotkaniu u Prezydenta RP.

Fot. Wojciech Olkuśnik, KPRP

W ramach sześciu wizyt studyjnych Polskę odwiedziło 120 samorządowców ukraińskich z 83 miast Ukrainy. Gościło ich 60 miast i gmin w Polsce.

Tradycyjnie wizytę rozpoczęło spotkanie w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W imieniu Prezydenta Bronisława Komorowskiego gości powitał Szef Kancelarii Prezydenta, Minister Jacek Michałowski, przypominając w swoim wystąpieniu polską drogę do wolności i samorządności oraz kamienie milowe tych przemian, m.in. powstanie Solidarności czy pierwsze wolne wybory 4 czerwca 1989 roku. Następne wystąpienia dotyczyły polskiej polityki regionalnej (Agnieszka Dawydzik, Dyrektor Departamentu Koordynacji Strategii i Polityki Rozwoju w MliR), polskiej pomocy rozwojowej i kierunków działań w celu wsparcia reform na Ukrainie (Jan Hofmokl, z-ca dyrektora ds. polityki rozwojowej UE i współpracy wielostronnej MSZ), polskiej decentralizacji (Andrzej Porawski, dyrektor Biura Związku Miast Polskich) oraz znaczenia rozwoju ruchów obywatelskich, budowania społeczeństwa obywatelskiego i ich roli w procesie polskich przemian (Renata Koźlicka-Glińska, dyrektor programowy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności). O polskich doświadczeniach

korzystania z funduszy przedakcesyjnych opowiedział Mirosław Olczak, ekspert ZMP. Wystąpienia tematyczne zakończył Henryk Wujec, doradca Prezydenta RP

ds. społecznych. W dyskusji goście ukraińscy wyrażali zainteresowanie polskimi doświadczeniami i nadzieję na głębokie zmiany decentralizacyjne w ich kraju. Wskazywali także na problemy wynikające m.in. z ograniczonych kompetencji finansowych

-Amerykańskiej Fundacji Wolności podziękowała Irina Suchovych, Drugi Sekretarz Ambasady Ukrainy w Polsce.

Gospodarzami wizyt studyjnych były polskie miasta: Koszalin, Łęborg, Starogard Gdański, Suwałki, Wąbrzeźno, Konin, Jelenia Góra, Wałbrzych, Kluczbork, Piotrków Trybunalski, Rzeszów oraz mazowiecka gmina Długosiodło. Gościem Związku Miast Polskich była

przedstawicielka Związku Miast Ukrainy zaangażowana w realizację projektu. Prawie tydzień pobytu w biurze ZMP był okazją do wspólnej pracy nad kolejnymi polsko-ukraińskimi projektami, a także kilku spotkań w lokalnych instytucjach samorządowych.

Celem proje-

ktu było przygotowanie szerokiej grupy samorządowców ukraińskich do wdrożenia zaplanowanych reform decentralizacyjnych oraz absorpcji dotacji unijnych na rozwój (odpowiednik środków przedakcesyjnych w Polsce). Efektem długofalowym ma być wzmocnienie obrazu samorządu w oczach społeczeństwa ukraińskiego, podniesienie jakości, dostępności i efektywności lokalnych usług publicznych, a także ograniczenie skali zjawisk korupcyjnych. Projekt wpisuje się m.in. w inicjatywę Prezydenta RP dot. polskiej pomocy dla Ukrainy oraz rządowy program wspierania reform na Ukrainie.

Jeszcze w tym roku Związek Miast Polskich wspólnie z miastami członkowskimi realizować będzie kolejne projekty adresowane do

samorządów ukraińskich oraz zbyt mało zdecydowanych działań Rady Najwyższej Ukrainy, by wprowadzić reformy.

Za wsparcie dla Ukrainy polskim samorządom, Kancelarii Prezydenta RP, Polsko-

ukraińskich samorządów, oparte na przekazywaniu polskich doświadczeń decentralizacji i budowania samorządności.

**Katarzyna Paczyńska
Alicja Stachowiak**

Relacje z wizyt studyjnych

DŁUGOSIODŁO
Cenne doświadczenia

Gmina Długosiodło w dniach 20 – 24 kwietnia 2015 w ramach projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE” gościła delegację ukraińską w osobach burmistrza miasta Mała Vyska - Iurija Gulda oraz burmistrza miasta Pomiczna – Mykole Antoshyk'a.

Podczas tego kilkudniowego pobytu goście zapoznali się ze strukturą urzędu. Przedstawiono zarządzanie projektami z udziałem środków Unii Europejskiej. Burmistrzowie zobaczyli, jak funkcjonują gospodarstwa rolne w gminie, zwiedzili miejscowe zabytki. Wójt Stanisław Jastrzębski oprowadził gości po gminnych inwestycjach, pokazał drogi, boiska, szkoły, przedszkola, ośrodki przedszkolne, basen, ośrodek zdrowia.

Goście z Ukrainy odwiedzili w Długosiodle gminne inwestycje zakończone w ostatni ich latach.

Fot. Archiwum UG

O odbyły się również inne spotkania: z organizacją pozarządową – Stowarzyszeniem Tradycyjnie Nowoczesnych dla Wsi oraz w jednostkach organizacyjnych samorządu – Gminnym Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji, Gminnej Bibliotece Publicznej, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Zakładzie Gospodarki Komunalnej, Ochotniczej Straży Pożarnej. Samorządowcy z Ukrainy spotkali się również z członkami Klubu Seniorów, którzy aktywnie uczestniczą w życiu gminy.

Na zakończenie, w Urzędzie Gminy, w obecności władz samorządowych dokonano podsumowania wizyty delegacji ukraińskiej. Wypowiedzi i opinie uczestników świadczyły o ich zadowoleniu z realizacji projektu. Wspólnie podziękowano za możliwość wymiany polsko-ukraińskich doświadczeń. Program wizyty uzyskał pozytywną opinię zarówno przedstawicieli strony ukraińskiej, jak i polskiej, co potwierdziło, że współpraca zagraniczna daje możliwość rozwoju społeczno – gospodarczego, wzmacnia pozycję oraz kształtuje dobry wizerunek regionu. ■

JELENIA GÓRA
Sfera społeczna

Antonina Nikitchenko, wicemer miasta Myrgorod na Ukrainie, była gościem prezydenta Jeleniej Góry w ramach projektu realizowanego przez ZMP.

Pani wicemer szczególnie zainteresowana była organizacją i zarządzaniem sferą społeczną, oświatą, kulturą i współpracą z organizacjami pozarządowymi. Gospodarze przybliżyli gościowi zasady finansowania instytucji kultury w mieście, ich strukturę organizacyjną oraz zasady współdziałania tych instytucji z miastem poprzez realizację zadań zleconych. Zaprezentowano Jeleniogórskie Centrum Kultury, które w latach 2010 – 2013 przeszło gruntowny remont w ramach projektu „Od fundamentów po szczyty”.

Prezentowano też zasady finansowania zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe, wyjaśniono na czym polegają konkursy ogłaszane przez miasto na realizację zadań przez NGO, przybliżono procedurę „małych grantów” oraz pokazano doświadczenia Jeleniej Góry we wprowadzaniu budżetu obywatelskiego. Pani wicemer odwiedziła też schronisko dla osób bezdomnych prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta oraz Dom 7 Marzeń – centrum spotkań i działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe przy pomocy finansowej miasta.

Gość zwiedził uzdrowiskową część miasta – Cieplice oraz jedną z większych w ostatnich 2 latach inwestycji miejskich – Termy Cieplickie.

Fot. Archiwum UM

Antonina Nikitchenko spotkała się z prezydentem miasta, Marcinem Zawiałą i dziennikarzami, opowiadając o swoim mieście, i o wrażeniach z dotychczasowego pobytu w Jeleniej Górze.

- *Jestem pod dużym wrażeniem rozwiązań, które tu widziałam* – powiedziała.

Podczas spotkania z przedstawicielami edukacji rozmawiano na temat zasad finansowania szkół i przedszkoli. Odbyły się też dwie wizyty w jeleniogórskich placówkach edukacyjnych: w Zespole Szkół Liceal-

nych i Zawodowych oraz Miejskim Integracyjnym Przedszkolu.

Ostatniego dnia, na przykładzie wybranych pałaców skupionych na szlaku „Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej”, przedstawiono gościowi proces renowacji pałaców przy pomocy montażu finansowego środków prywatnych, publicznych i funduszy unijnych. ■

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI
Miasto i jego mieszkańcy

W dniach 20-24 kwietnia 2015 roku Piotrków Trybunalski gościł dwóch samorządowców z Ukrainy: Wołodymyra Slipecova, mera miasta Karlivka i Oleksandra Tulupova, sekretarza Rady Miejskiej Geniczeska. Wizyta była elementem realizowanego przez Związek Miast Polskich projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z Unią Europejską”.

W trakcie wizyty ukraińscy goście m.in. uczyli się, na podstawie realizowanych w Piotrkowie Trybunalskim projektów

O modernizacji oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim opowiada Grażyna Kowalewska, kierownik oczyszczalni.

Fot. Archiwum UM.

unijnych (np. „Trakt Wielu Kultur”, „Modernizacja oczyszczalni ścieków”), jak dobrze przygotować projekt, zapoznali się z zasadami i realizacją budżetu obywatelskiego, rozmawiali ponadto z przedstawicielami organizacji pozarządowych o ich udziale w życiu miasta. Duże zainteresowanie gości wzbudziło funkcjonowanie piotrkowskiego „eUrzędu” jako narzędzia ułatwiającego mieszkańcom miasta załatwianie spraw w Urzędzie Miasta. Bardzo ważnym tematem dla gości, często poruszonym podczas spotkań, była reforma samorządowa w Polsce oraz zmiany, jakie za sobą niosła dla miasta i jego mieszkańców.

W czasie wolnym goście zwiedzili piotrkowskie Stare Miasto, zapoznali się z jego historią, a także znaleźli czas na krótki spacer nad Zalewem Sulejowskim. ■

KLUCZBORK Samorząd w praktyce

W dniach 20-24.04.2015r. przebywał z wizytą w Kluczborku Jurij Prokopenko, pierwszy zastępca mera Kremińskiej obwodowej w obwodzie ługańskim.

Trzy dni jego wizyty przeznaczono na rozmowy, w trakcie których pracownicy kluczborskiego urzędu miejskiego zapoznali ukraińskiego gościa z systemem lokalnych podatków i opłat oraz realizowaniem zadań finansowanych z gminnego budżetu, z funkcjonowaniem zakładu gospodarki komunalno-mieszkaniowej, ośrodka pomocy społecznej i domu dziennego pobytu osób niepełnosprawnych, z przykładami wspierania organizacji pozarządowych oraz

Czas spędzony w Kluczborku goście wykonywali na wymianę doświadczeń.

Fot. Archiwum UM

działaniami na rzecz przejrzystości na linii obywatel-władza samorządowa. Przedstawiono także procedury realizacji inwestycji gminnych ze szczególnym uwzględnieniem projektów dofinansowanych środkami zewnętrznymi, jak również drogę Polski do decentralizacji i reformę administracyjno-terytorialną.

Nie były to jedynie rozmowy w samym urzędzie. Pokazano gościowi, jak praktycznie funkcjonują Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy gminnego OSIR-u, sołectwo Kuniów i Ligota Dolna, ośrodek pomocy społecznej, przedsiębiorstwo komunalne, dom dziennego pobytu osób niepełnosprawnych czy podmioty zajmujące się oczyszczaniem gminy. Ukraiński gość zadawał szczegółowe pytania i porównywał funkcjonowanie ukraińskich odpowiedników tych podmiotów z polskimi.

Samorządowcy z Kluczborka mają nadzieję, że te trzy dni spędzone na rozmowach i przekazana wiedza zostanie - mimo różnic w działaniu polskich i ukraińskich samorządów - wykorzystana w przyszłości przez urzędników z Kremińny. Podczas wizyty władze polskiego miasta zaproponowały przyjazd na 10-dniowy wypoczynek dzieciom i młodzieży z terenu tej ukraińskiej miejscowości.

Ostatni dzień wizyty przeznaczono na pokazanie gościowi polskiej stolicy i jej zabytków. ■

KONIN Wsparcie dla ukraińskich samorządów

Z inicjatywy Związku Miast Polskich, którego członkiem jest także Konin, realizowany był projekt Polsko - Ukraiński. W realizację przedsięwzięcia włączyło się także to miasto. Przez blisko tydzień gościło samorządowców z miasta partnerskiego Czerniowce oraz z Kotowska.

Do Konina przybyli Yaroslav Kushniryk, sekretarz Czerniowieckiej Rady Miejskiej oraz Anatolii Korchovy, pierwszy zastępca burmistrza samorządu w Kotowsku - mówi Aleksandra Wolska, kierownik Wydziału Promocji i Współpracy z Zagranicą Urzędu Miejskiego w Koninie. - Nasi goście spotkali się zarówno z samorządowcami, jak i przedsiębiorcami. Zapoznali się z funkcjonowaniem miasta od strony teoretyczno-formalno-prawnej, jak i praktycznej.

W Koninie goście spotkali się zarówno z samorządowcami, jak i przedsiębiorcami. Na zdjęciu wizyta u prezydenta miasta.

Fot. Archiwum UM

Goście z Ukrainy w Koninie zapoznali się z działaniem samorządu miejskiego, jego organów wykonawczych i uchwałodawczych, zwiedzili też miasto.

Kolejne dni przyniosły wizyty w instytucjach zajmujących się unijnymi funduszami. W KIG zaprezentowano im procesy pozyskiwania takich funduszy. W ARR rozmawiano o mechanizmach zapewniających konkurencyjność i efektywność wydawania środków. Goście zapoznali się także z projektami rozwojowymi realizowanymi przez Miasto Konin w sferze drogownictwa i gospodarki komunalnej, inwestycji, edukacji, szkoleń. Byli także gośćmi Straży Miejskiej. Odwiedzili Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Zapoznali się bardziej szczegółowo z budżetem miasta, a także z projektem „Budżet obywatelski”, który wzbudził ich duże zainteresowanie.

W czasie oficjalnego spotkania z prezydentem Konina Józefem Nowickim podkreślali ogrom wiedzy i doświad-

czeń, z którymi zetknęli się w Koninie. Wskazywali na bardzo pozytywne efekty projektu, który daje szansę nie tylko na porównanie działań samorządów Polski i Ukrainy, ale także jest okazją do pokazania innych, równie efektywnych rozwiązań. ■

WAŁBRZYCH Ciekawe inwestycje miejskie

Wałbrzych gościł dwóch przedstawicieli ukraińskich miast. Na zaproszenie prezydenta miasta Romana Szełemeja, miasto odwiedzili: mer Borysławia z obwodu lwóweckiego oraz zastępca mera miasta Dymytrov z obwodu donieckiego.

Po przyjeździe z Ukrainy uczestnicy wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami polskich miast goszczących, które miało miejsce w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wałbrzych reprezentował zastępca prezydenta, Zygmunt Nowaczyk. W kolejnych dniach merowie Borysławia i Dymytrov'a poznawali funkcjonowanie wałbrzyskiego samorządu.

W rozmowie z kierownikami Urzędu Miejskiego ukraińscy samorządowcy pytali m.in. o kształtowanie budżetu miasta i prowadzenie inwestycji miejskich. Współpracę z organizacjami pozarządowymi przedstawili wspólnie przedstawiciele Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych i Stowarzyszenia Polska-Wschód w centrum NGO w Starej Kopalni. Goście pytali też o polskie doświadczenia dotyczące dwu lub trzystopniowego podziału kompetencji samorządów. Odwiedzili również Wał-

W programie wizyty nie zabrakło prezentacji jednej z największych wałbrzyskich atrakcji: Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia.

Fot. Archiwum UM

brzyką Specjalną Strefę Ekonomiczną Invest-Park, gdzie zapoznali się z działalnością Spółki, a także zwiedzili przedsiębiorstwo Cersanit. W programie wizyty nie zabrakło prezentacji wałbrzyskich atrakcji: Zamku Książ i Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia. ■

SUWAŁKI

Ogromne wsparcie

W ramach projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszeniowych z UE” w Suwałkach gościło dwoje samorządowców z ukraińskiego miasta Melitopol: Sergiy Mińko, sekretarz Rady Miejskiej miasta Melitopol, p.o. burmistrza oraz Iryna Rudakova, pierwszy zastępca burmistrza ds. organów wykonawczych rady.

Delegacja z Ukrainy zapoznała się z zasadami funkcjonowania i organizacji miasta Suwałki oraz systemem prawnym, na którym opiera się w Polsce samorząd terytorialny.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach gości z Ukrainy powitał Czesław Renkiewicz, Prezydent Suwałk, jego zastępcy, a także sekretarz i skarbnik miasta oraz wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Suwałkach.

Ukraińska delegacja zapoznała się m.in.: z ustawą Prawo Zamówień Publicznych w Polsce, planowaniem budżetu miasta, organizacją i funkcjonowaniem urzędu, organizacją wyborów samorządowych i parlamen-

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach gości z Ukrainy powitał Czesław Renkiewicz, Prezydent Suwałk.

Fot. Archiwum UM

tarnych, zasadami aplikowania i wdrażania środków unijnych w Polsce i Suwałkach.

Delegacja spotkała się z dyrektorami suwalskich instytucji kultury i placówek sportowych. Odwiedziła również Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód, w którym znajdują się liczne laboratoria i inkubator przedsiębiorczości, Specjalną Suwalską Strefę Ekonomiczną oraz dwie firmy produkcyjne położone na terenie strefy – Aquel i Malow. Goście zwiedzili miasto i byli pod ogromnym wrażeniem jego dynamicznego rozwoju i placówek, które powstały dzięki wsparciu fundusze europejskich.

Sergiy Mińko podkreślił w trakcie spotkania z prezydentem miasta, że wsparcie ze strony Polski oraz możliwość odbycia takiej wizyty w naszym kraju to dla nich ogromne wsparcie.

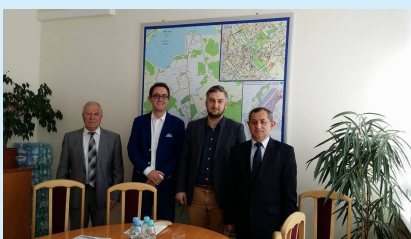
Melitopol to miasto położone w Obwodzie zaporoskim w południowo-wschodniej Ukrainie. Mieszka w nim prawie 157

tysięcy osób. Miasto to jest nazywane „bramą na Krym”. ■

KOSZALIN

Dzielenie się wiedzą

Pod koniec kwietnia w Koszalinie gościli Mykhajło Veres, zastępca mera Iwano-Frankiwska oraz Ivan Markovsky p.o. mera Kirovogradu. Ukraińscy samorządowcy odwiedzili Koszalin - miasto partnerskie Iwano-Frankowska - w ramach projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrażania reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”.

Mykhajło Veres i Ivan Markovsky mieli okazję spotkać się nie tylko z władzami miasta, ale również urzędnikami pracującymi w ratuszu.

Fot. Archiwum UM

Spotkanie było okazją do zapoznania się gości z szeregiem procesów obowiązujących w polskim samorządzie, m.in. z zasadami wspierania organizacji pozarządowych, działaniami na rzecz przejrzystości i przeciwdziałania korupcji, zarządzaniem jakością – ISO, budżetem obywatelskim czy też przygotowywaniem dokumentacji projektowych oraz przygotowaniem zespołu do zarządzania projektami. Ukraińscy samorządowcy wzięli również udział w posiedzeniach kilku komisji problemowych Rady Miejskiej w Koszalinie.

Mykhajło Veres i Ivan Markovsky mieli okazję spotkać się nie tylko z władzami miasta, ale również urzędnikami pracującymi w ratuszu, którzy zapoznawali ich z meandrami omawianych zagadnień na szczeblu wykonawczym. Goście zobaczyli także inwestycje zrealizowane na terenie miasta. Ukraińskich samorządowców interesowała zwłaszcza gospodarka komunalna i ciepła, komunikacja i sprawy dróg. Z uznaniem patrzyli na halę sportową i budowę konińskiego aquaparku.

Trwająca tydzień wizyta zakończyła się konferencją prasową, podczas której Ivan Markovsky stwierdził m.in. - *Byłem w Polsce 40 lat temu, dlatego teraz podziwiam tempo zmian, które nastąpiły w waszym kraju.*

- *Przed laty to my jeździliśmy za granicę, aby przyjrzeć się, jak funkcjonują sa-*

morządy. Teraz przyszedł czas, aby naszą wiedzę i doświadczenia przekazać dalej - mówił natomiast prezydent Koszalina Piotr Jedliński. ■

WĄBRZEŻNO

Miasto bez tajemnic

W dniach 20-24 kwietnia 2015 roku Wąbrzeźno gościło burmistrza Teplodar Leonida Peczerskiję.

Pobyt rozpoczął się od wizyty w Urzędzie Miasta Wąbrzeźno, podczas której przedstawiono strukturę organizacyjną samorządu oraz zapoznano gościa z funkcjonowaniem poszczególnych wydziałów magistratu.

Leonid Peczerskij zapoznał się z systemem gospodarowania odpadami w mieście, odwiedził Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Niedźwiedziu. Odwiedził również placówki oświatowe i zaznajomił się z systemem edukacji z Polsce. Ponadto uczestniczył w prelekcjach na temat budżetu obywatelskiego, pozyskiwania funduszy zewnętrznych, współpracy z organizacjami samorządowymi oraz współpracy partnerskiej z niemieckim miastem Syke. Gościa szczególnie zainteresowały zagadnienia dotyczące ciepła i energetyki, dlatego też w programie jego pobytu znalazła się wizyta w Miejskim Zakładzie Energetyki Ciepłej, Wodociągów i Kanalizacji. Burmistrz Teplodar był honorowym gościem na VII sesji Rady Miasta.

Pobyt gości z Ukrainy w Wąbrzeźnie rozpoczął się od wizyty w Urzędzie Miasta.

Fot. Archiwum UM

Gość odwiedził również Toruń, gdzie pokazano mu najważniejsze zabytki miasta i zapoznano z jego historią.

Spotkanie odbyło się w ramach programu pn. „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”. Przedsięwzięcie realizowane było przez Związek Miast Polskich we współpracy ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów, Związkiem Miast Ukrainy i Kancelarią Prezydenta RP oraz polskimi miastami prowadzącymi współpracę partnerską z miastami ukraińskimi. ■

RZESZÓW Praktyczna wizyta

Do Rzeszowa została zaproszona Galyna Bulavka – mer miasta Dniepropietrowsk.

Z dużym zainteresowaniem przyjęła ona prezentację Rzeszowa poświęconą rozwojowi i osiągnięciom miasta, ze szczególnym uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE z zakresu infrastruktury drogowej i komunikacyjnej, informatyzacji szkół i urzędów, ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom, edukacji i zdrowia, kultury, sportu i turystyki, promocji miasta.

Spotkanie w Radzie Miasta Rzeszowa. Gości przyjął Przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa Andrzej Dec.

Fot. Archiwum UM

Kolejnym etapem spotkania był objazd po Rzeszowie, podczas którego pokazane zostały obiekty prezentowane na slajdach w Ratuszu. Duże wrażenie na pani mer zrobiło czyste, zadbane i zielone miasto, wyremontowane zabytki i nowoczesne budownictwo zarówno mieszkaniowe, jak też użyteczności publicznej, nowo wybudowane i zmodernizowane ulice, obwodnice i węzły komunikacyjne oraz budowany most, ekologiczne autobusy miejskie, wprowadzany właśnie zintegrowany system zarządzania ruchem i transportem publicznym. Pani Mer spodobał się pomysł utworzenia w mieście Teleinformatycznego Centrum Obsługi Mieszkańców oraz Punktów Obsługi Mieszkańców zarówno w budynkach urzędowych, jak i w galeriach handlowych. Jeden z nich odwiedziła i dowiedziała się, jak taki Punkt działa i jakie sprawy mieszkańców mogą w nim załatwić.

Podczas spotkania ze skarbnikiem miasta mówiono o tworzeniu budżetu miasta, finansowaniu poszczególnych dziedzin ze szczególnym uwzględnieniem finansowania kultury, sportu, edukacji i zdrowia. Umożliwono też pani mer rozmowę na temat projektów unijnych oraz współfinansowania inwestycji miejskich ze środków unijnych.

Podczas spotkania w Radzie Miasta Rzeszowa z Radnymi Pan Andrzej Dec – Przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa – mówił głównie o tym, co 25 lat temu

zadecydowało o sukcesie reform samorządowych w Polsce, rozwoju samorządności, wzmocnieniu obrazu samorządu w oczach społeczeństwa, uruchomieniu potencjału lokalnych społeczności, podniesieniu jakości, dostępności i efektywności lokalnych usług publicznych.

Podczas wizyt studyjnych przekazano gościowi praktyczne informacje w sensie organizacyjnym i metodycznym z zakresu zarządzania usługami publicznymi oraz doświadczenia z zakresu komunikacji i współpracy z partnerami społecznymi i gospodarczymi, ze szczególnym zwróceniem uwagi na problematykę i narzędzia partycypacji społecznej w zarządzaniu miastem oraz zdobycia zaufania mieszkańców, na wysiłki i kompetencje samorządów ukraińskich w dążeniu do decentralizacji oraz na problematykę przeciwdziałania korupcji. ■

LĘBORK Wsparcie dla ukraińskich samorządów

Od 21 do 24 kwietnia w Lęborku gościli dwaj merowie ukraińskich miast z rejonu Odessy. Przyjechali do Lęborka, by zapoznać się z funkcjonowaniem samorządu w Polsce.

Po cyklu wykładów merowie goszczący w Lęborku udali się do Centrum Sportu i Rekreacji.

Fot. Archiwum UM

Pierwszy dzień wizyty rozpoczął się od spotkania z burmistrzem miasta, Witoldem Namyślakiem oraz zastępcą burmistrza, Alicją Zajączkowską. Następnie gości powitała, Elżbieta Godderis, Przewodnicząca Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Lęborskiego. Przedstawiła ona cele i działania Rady. Po organizacjach pozarządowych w temat zamówień publicznych wprowadziła gości Eliza Kruk – specjalista od zamówień publicznych w Urzędzie Miejskim.

Po cyklu wykładów merowie udali się do Centrum Sportu i Rekreacji. Tam pokazano im stadion, bieżnię, siłownię zewnętrzną oraz basen. Na zakończenie dnia gości zwiedzili zrewitalizowane cen-

trum miasta. Spore ich zainteresowanie wzbudziły mury obronne, Plac Pokoju z fontanną oraz wyremontowany bulwar nad rzeką Łebą.

Kolejnego dnia od rana trwały spotkania nt. inwestycji w mieście oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Kolejnym punktem wykładów były projekty realizowane przez Wydział Współpracy i Rozwoju. Goście usłyszeli m.in. o Pomorskiej Drodze św. Jakuba, projektach „Nauka z pasją”, „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Miasto Lębork” i „Baltic Rally”. Opowiedziano im ponadto o Budżecie Obywatelskim, elektronicznym obiegu dokumentu oraz budżecie miasta. Kolejnym etapem była wizyta w oczyszczalni ścieków.

Przed powrotem na Ukrainę samorządowcy z Lęborka zabrali jeszcze swoich gości do Gdańska, gdzie ci zwiedzili Europejskie Centrum Solidarności, PGE Arenę oraz gdańską starówkę. ■

STAROGARD GDAŃSKI Jak funkcjonuje samorząd

W dniach 20-24 kwietnia 2015 roku Starogard Gdański gościł delegację z Ukrainy - mera miasta Białogrod Dnieprostrowski - Igora Nanovskiego oraz mera miasta Kakhovka - Oleksandra Karasevych.

Ramowy program pobytu opierał się na omawianiu kwestii dotyczących funkcjonowania samorządu miasta Starogard Gdański, jego gospodarki oraz na temacie budowania budżetu Gminy

Dużą część wizyty w Starogardzie Gdańskim poświęcono na wizyty w instytucjach.

Fot. Archiwum UM

Miejskiej Starogardu Gdańskiego. Delegacja przebywała w mieście przez 4 dni odwiedzając poszczególne instytucje i spółki takie jak: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Star-Wik” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „STARKOM” Sp. z o.o., czy Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych STARY LAS Sp. z o.o. Goście zwiedzali też okolicę Starogardu Gdańskiego.

Oprac. epe

Za wspieranie idei integracji europejskiej

Nagrody Europy 2015

Drezno w Niemczech i Vara w Szwecji to miasta, które otrzymały Nagrodę Europy 2015 przyznaną co roku przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy. Pięć polskich samorządów zostało laureatami innych europejskich wyróżnień.

Każdego roku Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zagospodarowania Przestrzennego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy przyznaje samorządom nagrody. Są one przyznawane od 1955 roku za promowanie idei europejskiej poprzez aktywną działalność związków bliźniaczych samorządów, organizację wydarzeń o tematyce europejskiej oraz za ciekawe i efektywne wymiany mieszkańców. Każdego roku Rada Europy przyznaje główne wyróżnienie – Nagrodę Europy – oraz trzy inne: Europejski Dyplom, Flagę Honorową, Tablicę Honorową. Dotychczasowi zwycięzcy to nie tylko metropolie, ale również małe miasteczka, które prowadzą udaną współpracę ze swoimi gminami partnerskimi.

Pod koniec kwietnia br. ogłoszono w Strasburgu, że tegoroczną Nagrodę Europy Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyznało dwóm miastom najbardziej zdaniem jury aktywnym w szerzeniu idei europejskiej: miastu Drezno w Niemczech i miejscowości Vara w Szwecji.

Stolica Saksonii – Drezno - utrzymuje bliźniacze relacje z 13 miastami, w tym z 10 w Europie. Pierwsze partnerstwo Drezno nawiązało w 1959 roku z Coventry, które jako pierwsze otrzymało – w 1955 roku – Nagrodę Europy. Niemieckie miasto jest ponadto bardzo aktywne w europejskich ruchach pod hasłem „nigdy więcej” występując przeciwko antysemityzmowi, rasizmowi i ksenofobii, a także promując pokój i pojednanie. Samorząd Drezna kładzie szczególny nacisk na wymiany szkół oraz międzynarodową współpracę w różnych dziedzinach.

Leżące w prowincji Västergötland miasto Vara jest połączone więziami partnerstwa z sześcioma europejskimi miastami, a w 2012 roku podpisało umowę o współpracy z chińskim Huangshan. Współpraca Szwedów z partnerami koncentruje się na wymianach na polu handlu, ochrony środowiska, kultury, edukacji, spraw społecznych, zdrowia i administracji. Szkoły z Vary współpracują z 11 szkołami w innych krajach. W 2014 roku miasto obchodziło uro-

czyście po raz 13. Dzień Europy i przy tej okazji zostało wyróżnione nagrodą za współpracę z Chinami.

Warto podkreślić, że na tzw. krótkiej liście do tegorocznej nagrody Rady Europy znalazły się trzy inne miasta – Amilly we Fracji, Iwano-Frankowsk na Ukrainie oraz polski **Lublin**.

W myśl regulaminu miasto kandydujące, w zależności od swych dokonań

laureatów znalazły się polskie miasta. Tablica w tym roku trafi do **Puław i Sopotu**, flaga – do **Wisły**, a dyplomy – do **Kielc i Reńskiej Wsi**.

Mimo tych niewątpliwych osiągnięć, w dalszym ciągu mniej niż można by się spodziewać miast i gmin w Polsce ubiega się o europejskie laury. A przecież są one przyznawane za rozwijanie współpracy partnerskiej między gminami Europy, za organizowanie imprez europejskich, Dni Europy, propagowanie idei europejskiej, a więc za to wszystko, co polskie samorządy robią z wielkim powodzeniem od lat. Obecnie Polska jest w czołówce krajów, które złożyły najwięcej zaakceptowanych przez Komisję Europejską wniosków o dofinansowanie wspólnie realizowanych przedsięwzięć, m.in. w ramach programu Europa dla Obywateli.

Dyplom Europejski

Stanowi on pierwszy krok w wyłanianiu laureatów nagrody. Każdego roku przyznawanych jest około 20 dyplomów. Dyplom jest wręczany burmistrzowi miasta laureata w Pałacu Europy w Strasbourgu, w czasie czerwcowej sesji Zgromadzenia Parlamentarnego.

Flaga Honorowa

Haftowana i zdobiona pozłaczanymi frędzlami, Flaga jest odznaczeniem, które cieszy się największym powodzeniem. Każdego roku przyznaje się około 20 Flag Honorowych, a począwszy od roku 1961 przekazano ich już łącznie ponad 1100.

Tablica Honorowa

Nowy model Tablicy Honorowej opracowany został w 2001 roku. Nagroda ta jest wręczana odznaczonemu miastu (gminie) w czasie uroczystości, na którą są zapraszani wszyscy mieszkańcy. Rocznie przyznaje się około 20 Tablic, a do dnia dzisiejszego przyznano ją 248 miastom i gminom.

Nagroda Europy

To najwyższe z czterech przyznawanych trofeów. Zwycięzca otrzymuje przechodnie trofeum (na okres jednego roku), medal z brązu, pergaminowy list uznania oraz stypendium przeznaczone na podróż po Europie dla młodzieży wywodzącej się z nagrodzonego samorządu. Nagroda jest wręczana przez Przewodniczącego Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w czasie „Dnia europejskiego” organizowanego przez nagrodzone miasto.

i czasu trwania kandydatury, nie się po szczeblach wyróżnień, aż do osiągnięcia najwyższego, tj. Nagrody Europy, która oprócz wartości honorowej i prestiżowej ma również wymierny kształt finansowy.

Od wielu lat w gronie zdobywców europejskich wyróżnień znajdują się polskie miasta i gminy. Od początku istnienia Nagrodę otrzymało 70 miast i gmin, w tym cztery polskie miasta – Częstochowa w 1998 r., Gdynia w 2002 r., Katowice w 2008 r. i Słupsk w 2014 roku.

Komitet Nagrody Europy przyznał w tym roku ponadto 8 Tablic Honorowych, 9 Flag Honorowych i 12 Europejskich Dyplomów. Jak co roku wśród

Ci, którzy już podjęli wysiłek ubiegania się o nagrody europejskie wymieniają korzyści, które przyniosło to ich społecznościom lokalnym. Prestiż, promocja, budowanie proeuropejskiej atmosfery, ciekawe kontakty zagraniczne, kolejne otwierające się drzwi dla młodego pokolenia, wymiana informacji – to niektóre z nich. Ale nagrody to nie tylko prestiż i promocja. To namacalne środki finansowe, które płyną do konkretnego miasta i gminy i które można przeznaczyć na rozwój.

Pełna lista tegorocznych laureatów znajduje się [tutaj](#)

Ewa Parchimowicz

XIII Kongres Miast Polskich i V Kongres Urbanistyki Polskiej

Łódź, 9-11 września 2015 r.

VIII Konferencja Krakowska

15 -16 czerwca 2015 roku

ŚWIAT WSPÓŁPRACY – ŚWIAT KONFRONTACJI
WYBORY STRATEGICZNE DLA POLSKI W WARUNKACH
PODWYŻSZONEJ NIEPEWNOŚCI

15 czerwca 2015

- 10.30-10.50** *Uroczyste otwarcie Konferencji Krakowskiej*
Wystąpienie otwierające VIII Konferencję Krakowską
Wspólny rynek jako wyzwanie i cel dla europejskiej gospodarki
Elżbieta Bieńkowska - Europejski Komisarz ds. Rynku Wewnętrznego i Usług
- 10.50-13.20** *I panel: Zagrożenia dla polskiej gospodarki w czasach niepewności*
- 13.20-14.05** *Lunch*
- 14.05-16.35** *II panel: Jakiej myśli geopolitycznej potrzebuje dziś Polska?*
- 16.35-16.50** *Przerwa kawowa*

16.50-19.15 *III panel: Imigracja – szansą dla Polski?*

19.30 *Kolacja na zaproszenie Marszałka Województwa Małopolskiego*

16 czerwca 2015

- 9.00-9.15** *Otwarcie drugiego dnia konferencji*
- 9.15-11.45** *IV panel: Samorządność w Polsce przyszłości*
- 11.45-12.05** *Przerwa kawowa*
- 12.05-14.45** *V panel: Miasta – aglomeracje – obszary wiejskie: współpraca czy rywalizacja?*
- 14.45-15.00** *Podsumowanie i zakończenie VIII Konferencji Krakowskiej*

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna, Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorząd_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl